

Dreptatea

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL ȚĂRĂNESC — Creștin și Democrat

ANUL XXII

(Seria a IV-a nr. 246)

MARȚI

27 noiembrie 1990

Director PAUL LĂZĂRESCU Redacție și Administrație... 3 lei

de ani de la asasinatelor din noiembrie 1940

VIRGIL MADGEARU - mărturie - Relatare ale domnului CORNELIU COPOSU -

Am cunoscut foarte bine pe Virgil Madgearu... de economie politică...

mașina pleacă din fața casei... telefonat la domiciliu... la casa lui Maniu...

de la președinție la casa lui Virgil Madgearu... la casa lui Maniu...

Madgearu. La stânga lui, într-o fridă, Nicolae Iorga... după înmormintare...

AVANTE INEDITE LE... VIRGIL MADGEARU

Journalul meu, care nu a descoperit de securitate... 27 noiembrie...

de la președinție la casa lui Virgil Madgearu... la casa lui Maniu...

Madgearu. La stânga lui, într-o fridă, Nicolae Iorga... după înmormintare...

Madgearu. La stânga lui, într-o fridă, Nicolae Iorga... după înmormintare...

Vineri 30 noiembrie 1990, ora 14, Piața Revoluției (Piața Palatului) MITING P.N.Ț.-C.D. pentru comemorarea Marii Uniri din 1 Decembrie 1918

COMUNICAT

Conducerea Partidului Național Țărănesc-Creștin și Democrat anunță Confederația Sindicală Independentă, Federațiile Sindicale Independente...

Întilnirea dintre delegația P.N.Ț.-C.D. cu Confederația sindicală „Frăția” și cu delegația Congresului Canadian al Muncii

Sâmbătă, 24 noiembrie 1990 a avut loc o întâlnire între conducerea Confederației Sindicatelor Independente „Frăția” și conducătorii partidelor principale...

FANAR

Decembrie, o lună prietnică libertății... revoluția din decembrie...

Radicalizarea

Pe măsură ce situația populației se agravează, dificultățile puterii sporesc... radicalizarea...

O conștiință a umanității în ceasuri de răscruce: NICOLAE IORGA

glasul său puternic, în numele lor s-a prăbușit răpus de gloanțe...

Crima ce s-a produs în pădurea Strejnicu nu a fost o crimă obișnuită, a fost mult delect o crimă politică...

30 noiembrie. Înmormintare pleacă la cimitir. În sosește. În capela este expus Virgil

Madgearu. La stânga lui, într-o fridă, Nicolae Iorga... după înmormintare...

VIRGIL MADGEARU - om de știință și om politic (In pagina a 3-a)

glasul său puternic, în numele lor s-a prăbușit răpus de gloanțe...

Crima ce s-a produs în pădurea Strejnicu nu a fost o crimă obișnuită, a fost mult delect o crimă politică...

30 noiembrie. Înmormintare pleacă la cimitir. În sosește. În capela este expus Virgil

Madgearu. La stânga lui, într-o fridă, Nicolae Iorga... după înmormintare...

STRADA

Am privit timp de secrete prezentat de Televiziune, care înfățișau cadavrele ministrului...

relațiilor; mi se omenii au dat năvală, au asaltat sediul respectivului comitet...

STRADA

Lucian Tudorancea (Continuare în pag. a 4-a)

relațiilor; mi se omenii au dat năvală, au asaltat sediul respectivului comitet...

Scoala nationala

Informații de ultimă oră

Ministerul Învățământului și Științei... DESTITUIRE INCREDBILĂ... Doamna rector a Conservatorului...

ADMITEREA LA I.M.F. — BUCUREȘTI... Din egalitatea de 200 de teze la biologie și 200 la chimie...

CONCURS

Cum 7 Decembrie, parțial, misterios. Se pare că se undeva aflăm niste interese superioare...

UNIVERSITATEA PARTICULARE FUNCȚIONEAZĂ ÎN SEMILEGALITATE

Domnul Mihai Sora, fostul ministru al învățământului...

Ședința Organizației Muncitorești a P.N.T.-C.D.

Deși activitatea organizației nu a fost întreruptă după vizita oficială de prietenie a minerilor...

afia adevărul. Dl. Ion Lambră, președintele Organizației Muncitorești...

Nu ne determinați să deschidem filiale în Africa de Sud

Joi 22 noiembrie 1990, a avut loc mitingul și marșul organizat de Federația Sindicatelor...

Din culisele ridicolului

IASI... Iasiul nu mai este rezerva sigură de aplauze a președintelui...

ASPIRANȚII SINT PRIMII CARE AU RĂMAS ÎN STRADĂ

După renunțarea la sistemul de repartizare a celor care și-au dat aspiranțurile...

Federația Sindicatelor Miniere contestă modul de organizare a regiilor autonome

Regiile autonome nu trebuie „regizate” de Guvern

Desi Legea 15/1990 stă la baza reorganizării economiei naționale...

Ecouri de la un miting „MARE”

Clod rețetarea radiofonică din Piața Aviatorilor...

FLASH

MENTALITATE DE VINZATOR... La aprozerul din bd. Republicii...

HASTA LA VISTA, LAZARA!

Se știe că sindicatele nu fac politică. Sau nu fac pe fațadă...

ANUNT

CLUBUL ALPIN ROMÂN ANUNȚĂ membrilor săi și iubitorii de munte...

ANUNT

Cereul de studii — TURISM, al P.N.T.-C.D., anunță viitoarea ședință...

Întrebări pe adresa SRI-ului

Sîm cu toții că una din „armatele” Securității, deosebit de eficientă...

ANUNT

„Cronos” și comerțul... În municipiul Drobeta Tr. Severin a luat ființă Societatea comercială...

ANUNT

POSTA REDACȚIEI... În numărul acesta vom începe cu o problemă extrem de neplăcută...

ANUNT

Problema vă sugerăm abonații Monitorului Oficial...

ANUNT

Problema vă sugerăm abonații Monitorului Oficial... În numărul acesta vom începe cu o problemă extrem de neplăcută...

# VIRGIL MADGEARU — OM DE ȘTIINȚĂ ȘI OM POLITIC

**Simbătă și duminică Partidul Național Românesc — Creștin și Democrat a comemorat 50 de ani de la asasinarea profesorului Virgil Madgearu. Simbătă a avut loc la Cimitirul Belu parastasul lui Virgil Madgearu. După slujba religioasă și depunerea unor coroane de flori, a robit la mormint președintele partidului, domnul Corneliu Coposu.**

## VIRGIL MADGEARU — mărturii

*(Urmare din pag. 1)*

...intreaga Europă. Discuția a fost aspru criticată de hitleristi a vremii. De asemenea, au fost criticate artele lui Virgil Madgearu, „Facla”, „Independența economică”, „Prezentul” și „Viitorul”. Prin care secretar general își afirma cu solemnitate ideile sale ostile politicii economice a Reich-ului german. Economistul lui Hitler a avut de multă vreme competența lui Virgil Madgearu și au văzut în el un omșman implacabil al expansiunii economice pe care o preconiza. În 1939 Virgil Madgearu a criticat ferm aluziunile Românilor spre sfera de interese germane. În anul 1940, la Sala Dalles, a lăsat o notă în care l-a scos din câmpul de doctrinari economici hitleristi. Virgil Madgearu a fost cel mai neclintit militant pentru independența noastră economică și cel mai aspru adversar al planurilor lui Hitler de încadrare a țării noastre în spațiul economic al Germaniei. El nu a acceptat nici un fel de colaborare cu hitlerismul și purtătorul de cuvânt al satelor agrare din Estul și Sud-Estul Europei. A fost o critică majoră în promovarea spiritului vital economic al Reich-ului. A fost ostil nu numai doctrinei hitleriste dar și ale aservirii economice a țării, fascismului nem-

Născut la Galați în 1887, Virgil Madgearu și-a efectuat studiile de specialitate în Germania la Leipzig și în Anglia. S-a format în climatul școlii neoscholastice, fiind un elev al profesorului Karl Bücher. Întors în țară în pragul primului război mondial, era de așteptat, prin pregătire și înclinație, să strălucească în universitate. Dar Madgearu a depășit cu mult acest statut. Ratiunea cunoașterii a fost pentru el reforma socială. El a cunoscut pentru a acționa.

Încă din 1913, împreună cu alți economiști, încerca să mobilizeze și să activeze pe toți cei preocupați de economie și celelalte științe sociale prin organizarea unui congres și adoptarea unui vast plan de acțiune. Evenimentele nu i-au permis realizarea acestui obiectiv, dar în timpul retragerii în Moldova organizează împreună cu Gusti Pârvan și alți intelectuali „Asociația pentru studiu și reformă socială”. Tot la Iași fondează „Independența economică”. Perseverent pe acest drum culminează în 1936 prin înființarea „Institutului românesc pentru studiul conjuncturii economice”.

Nici ca profesor universitar nu a avut liniște. În cel 20 de ani de activitate la Academia de Industrie și Comerț și la Institutul de Științe Economice și Sociale, a fost un mare diversitate de discipline: economie politică, istoria doctrinei economice, economie agrară și cea industrială, studiul practicii întreprinderilor comerciale și industriale etc. Permanent în acțiune, a ținut numeroase conferințe, a publicat remarcabile studii de specialitate, a fost un foarte activ și strălucit parlamentar. De multe ori ministru, secretar general al Partidului Național Românesc, Analiza acestor manifestări și dezvoltări alături de Pârvan și alți intelectuali, au văzut doar mijloace pentru atingerea unui scop unic și nobil — propă-

șirea neamului românesc. În afirmarea țării nu s-a ferit de a înfrunta interesele economice ale marilor puteri precum S.U.A. și Germania, nu s-a temut nici de gloanțe. Parcurșul vieții și finalul tragice demonstrează cu tărie acest lucru. Consecvența liniei urmate a fost să probeze fără echivoc trădăturile omului. Virgil Madgearu: fierbinte patriotism, încrederea în democrație și dreptate socială, moralitatea creștină, Madgearu nu a fost un simplu om de știință, ci un om de acțiune în fața istoriei și pe lângă unitățile principilor pe care se întemeiază partidul nostru. Dreptul și datoria noastră sînt istorice nu ca o simplă însușare de ani, ci ca o verificare incontestabilă a unui sistem de principii. Virgil Madgearu este o întrupare a cazului ce ne împrobălează. Cunoșcînd că Madgearu și-a așteptat cu calm și luciditate



## Ecouri în familie

**A aparține unei familii, a purta un nume ilustru, nu este o calitate. Și chiar dacă — într-un anumit sens, asta conferă totuși o calitate — nu este în sine un caz un merit personal. Am făcut această introducere pentru a-ți justifica d-tu prof. Tepelea ezitare pe care am avut-o (și care mi s-a părut că l-a scit puțin) cînd m-a întrebat dacă vreau sau nu să luu cuvîntul la această manifestare. M-am întreb decî în ce măsură sînt îndreptățit să o fac. Despre Virgil Madgearu ca om politic, despre Virgil Madgearu ca economist au vorbit (sau urmează să vorbească) colegii mei din conducerea P.N.T.-C.D. care sînt mult mai îndreptățiți (sau competenți) să o facă. Despre Virgil Madgearu ca om chiar — ar fi fost alți membri ai familiei care l-au purtat cu-noste personal. Am dorit totuși să spun cîteva cuvînte, ca singurul purtător de familie al numelui Madgearu în generația mea.**

În legătură cu această ezitare pe care am avut-o — aș aminti de vorbele pe care Virgil Madgearu i le-a spus unui alt membru al familiei — dl. avocat Vasile Dimian — care se află acum în sală, cînd țîrîr jînd, acesta l-a informat pe Virgil Madgearu că intenționează să intre în P.N.T. din dorința de a fi util partidului. „Ținer — va replicat Virgil Madgearu — străduiește să devii întîi un nume în profesunea dumitale și după aceea ne vei fi îndreptățit de mare folos”.

Este și astăzi admirat că cei care în profesunea lor sînt nume de referință sînt cei mai de folos și unui partid politic. Totuși, cred că pentru cei din generația mea, momentele de răscrucă și înec de restrînge pe care România le trăiește nu lasă loc pentru ezitări: noi trebuie să fim angajați politici. La 22 decembrie 1989, cînd plecam din Piața Palatului, îmi spunea un fost coleg de serviciu: „Serbane, am scris și noi o literă — mică, mică, dar o literă — în corțea istoriei”. Cred că trebuie să continuăm să scriem în această carte licite, după mîntea și inima ființării și m-aș considera mai nevrozic de numele pe care îl port decît așta

# OMUL POLITIC VIRGIL MADGEARU, echilibrul financiar și realitățile contemporane

În dureroasa zi de 27 noiembrie 1940 cădea răpus de niște instrumente orbe ale imperialismului hitlerist, marele economist și om politic român, Virgil Madgearu. Desigur, nu era un om politic care în vederea viitorului poporului nostru sub faldirile democrației și nici singurul opozant în fața ofensivelor forțelor de dreapta. Serviciile secrete au desemnat însă două victime care de la război încoace: sîntele istoric Nicolae Iorga și doctrinarul lucid, organizator al democrației, Virgil Madgearu. Personaje diametral opuse temperamental și politic dar cu valoarea de simbol și avertisment. Căveant conștii!

Madgearu avea atunci 53 de ani și se bucura de o mare popularitate în lumea intelectuală și a tineretului. Întrevăzuse încă din 1930 pericolul nazismului, atacîndu-l în Parlament și în fața marș spre putere. La toate conferințele regionale și internaționale unde fusese invitat, Madgearu nu părăsea să arate cu degetul spre doctrina care reunea exaltarea naționalistă cu demagogia socializantă sub emblema național-socialismului, preluîndu-le una lui război. În anul 1939, Virgil Madgearu a devenit secretar general al unui mare partid politic, îndruma Cercurile de studii ale acestuia, era profesor de mare autoritate, avea toate calitățile care polarizaseră și elite și, mai ales, tineretul. Ultima perioadă a deceniului a patrunsa a pus dramatică chestiune democrația ca sistem politic. Profund de criza democrației generale dar și de căderea carente de ordin organizatoric ale țării democratice, tot mai mult voci, impulsionate desigur și de ascendența totalitarismului din Italia și Germania, propagau apelul la „gîna de fier”, la dictatură ca unica soluție a ieșirii țării din criză. V. Madgearu arăta că studiul că îndoleiile asupra democrației ca sistem sînt de natură a fi de dată recentă și originală, că democrația a fost atacată de școala anarhistă în frunte cu Bakunin, că școala franceză îndrumată de

— a modului cum administrația aplică legile votate. Iată o sugestie, o invitație la verificare, actuală și astăzi. Omul politic român acordă o mare importanță autonomiei locale și reprezentării proporționale în acest cadru drept o condiție a democrației, protestînd împotriva inserției sub diferite pretexte în aceste organisme locale a unor „consilierii” numiți. Parcă prevedea, în 1937, legea administrației locale cu care am fost fericiți în 1990 cu reprezentanți ai puterii locale (prefeți, subprefeți, primari, consilierii) numiți. Vom enumera în continuare câteva dintre componentele de bază, din condițiile de funcționare ale unui stat democratic, după Madgearu: demararea hotărîtă între „organizarea puterii statului ca stat de autoritate și organizarea puterii statului ca stat de gestiune”, autonomia Postei, și a Căilor Ferate, „neutralizarea Băncii Naționale” în sensul ca în componența Consiliului General să intre reprezentanți ai tuturor sectoarelor importante ale economiei: agricultură, finanțe, industrie comerț etc.; prevenirea evaziunilor masive de la impozite echitabile și progresive, legi pentru protejarea sindicatelor muncitorești care să prevadă libera lor organizare, priorități bugetare pentru școală, cultură, sănătate și apărare națională.

În fața totalitarismelor în marș, Madgearu își propunea să ridice un baraj democratic sprijinit pe un sistem coerent, bine articulat teoretic și practic, în construirea căruia omul politic era ajutat de specialiștii și omul de caracter. Gloanțele au izbit la 27 noiembrie 1940 într-un sistem al cărui simbol economic-politic era Madgearu. Fie ca în aceste momente de cumpănă, cînd rezoluțiile unor mentalități dictatoriale persistă, fermitează fostului secretar general al P.N.T. și credința lui în perenitatea democrației să se constituie în neplezier exemplului și să ne călăuzească pașii prin labirintul prezentului.

ceastă înviore a vedea prin organizarea unor serii de lucrări publice cu caracter productiv, care în condițiile unui volum limitat de mijloace financiare, trebuiau să fie echilibrate, să contribuie atât la sporirea consumului cit și la creșterea permanentă a cifrei de afaceri.

Stimularea și coordonarea producției naționale și raționalizarea valorificării acesteia, erau legate atunci ca și acum de unele probleme de reconstrucție economică de termenele de schimbările cu caracter structural impuse atunci de criza mondială, iar acum de creșterea de la economia planificată la economia de piață.

De asemenea Virgil Madgearu atrăgea atenția că o dată cu inițiativa de asanare economică se impune un program de măsuri financiare „pentru sporirea veniturilor fiscale și raționalizarea distribuției veniturilor publice” și că „factorul monetar poate să contribuie într-o largă măsură la schimbarea situației financiare” iar mai departe arăta că „recunoașterea deprecierii de fapt a leului va putea constitui o stimulare a vieții economice prin activarea schimburilor de mărfuri cu străinătatea și prin creșterea capacității de consum a maselor producătoare și muncitoare”.

În acest context subliniem faptul că în cadrul așa zisei liberalizări a prețurilor făcute de guvern, a avut loc o depreciere a leului care este de natură să impulsioneze exportul, dar a lovit în mod grav capacitatea de consum a populației de care Virgil Madgearu se arăta așa de preocupat, deoarece practica pentru consum s-a lucrat în mod artificial cu altă rată de deprecieri a leului.

GABRIEL TEPELEA

REVENIND LA TARA NOASTRA, EL PRECONIZA formula de stat „social-agrar”, bazat pe mica proprietate familială, cu cit mai puține angajări, în opoziție cu statul feudal-agrar de tipul celui existent în Rusia dinaintea revoluției sovietice. Într-un stat social-agrar antagonismele de clasă sînt mai puțin pregnante, lupta de interese ducîndu-se în sfera procesului de circulație a bunurilor și nu atinge decît într-o măsură insignifiantă procesul de producție. Forma de organizare preconizată e aceea cooperatistă, în sensul liberei asocieri a

